

Utlåtande 2012:136 RV (Dnr 125-816/2012)

Upphandling enligt LOV – ändring av avtalstid

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Tillsvidareavtal med uppsägningsrätt för stadens valfrihetssystem införs avseende hemtjänst, ledsagning och avlösning, dagverksamhet, vård- och omsorgsboende, daglig verksamhet, LSS-boende, sysselsättning, boendestöd, stödboende och bostad med särskild service enligt SoL.

Föredragande borgarrådet Joakim Larsson anför följande.

Ärendet

Tillsvidareavtal med uppsägningsrätt föreslås införas för stadens valfrihetssystem avseende hemtjänst, ledsagning och avlösning, dagverksamhet, vård- och omsorgsboende, daglig verksamhet, LSS-boende, sysselsättning, boendestöd, stödboende och bostad med särskild service enligt SoL.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret och beretts i samarbete med äldreförvaltningen och socialförvaltningen.

Mina synpunkter

Äldreförvaltningen, socialförvaltningen, stadsledningskontorets enhet för upphandling och konkurrens samt stadsledningskontorets juridiska avdelning föreslår att dagens system med avtal som löper på ett år med möjlighet till förlängning i tre år till (ett år i taget) ersätts med tillsvidareavtal med uppsägningsrätt. Detta är ett utmärkt förslag då det minskar administrationen kring avtalen och gör att staden istället kan lägga tyngdpunkten på avtals- och kvalitetsuppföljning i verksamheterna inom äldreomsorg och social omsorg.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet Daniel Helldén (MP) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

1. Att avslå förslaget om att ändra avtalstid för upphandling enligt LOV,
2. Att anföra följande:

Att ändra från tidsbegränsade avtal till tillsvidareavtal gör att avtal som tecknas kan komma att binda staden för mycket lång tid och göra nödvändiga ändringar i praktiken omöjliga. Skulle det visa sig att förfrågningsunderlaget är olyckligt konstruerat eller att verksamhet inte lämpade sig för denna typ av utförarkonstruktion sitter Stockholm fast i det beslutade regelverket.

Centralt här är att den demokratiska styrningen av kärnverksamheter riskerar att kraftigt begränsas och bindas upp på mycket lång tid. Detta gör att medborgarnas möjligheter att genom allmänna val påverka utformningen av den offentliga servicen eller utkräva ansvar riskerar att kraftigt begränsas.

Kvalitetsuppföljning måste vara ett kontinuerligt arbete, som ska ske oavsett vilken typ av avtal som skrivs.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Införa tillsvidareavtal med uppsägningsrätt för stadens valfrihetssystem avseende hemtjänst, ledsagning och avlösning, dagverksamhet, vård- och omsorgsboende, daglig verksamhet, LSS-boende, sysselsättning, boendestöd, stödboende och bostad med särskild service enligt SoL.

Reservation anfördes av Åsa Jernberg och Stefan Nilsson (båda MP) med hänvisning till reservationen av (MP) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av Ann-Margarethe Livh (V) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Stockholms stad slutar upphandla verksamhet enligt LOV
2. Därutöver vill jag framföra följande.

Stockholms stad har trots konkurrensutsättning av välfärden som saknar motstycke inget kommunalt kunskapsunderlag som visar att kvalitetsupphandling ger kvalitetsvinster. Enligt SNS:s forskningssammanställning "Konkurrensens konsekvenser" är också kunskapsunderlaget på nationell nivå inom många områden anmärkningsvärt begränsat. Den kunskap som finns är generell och baseras på mycket små kommunala empiriska underlag. Inte heller socialstyrelsens nyligen genomförda jämförelse av utförare av vård och omsorg om äldre visade några entydiga kvalitetskillnader utifrån driftsform.

Det aktuella ärendet visar tydligt hur administrationen sväller ut när staden konkurrensutsätter allt mer av sin verksamhet, och införandet av LOV har inte förbättrat situationen. Även att bygga upp en stor byråkrati för uppföljning innebär administration. Istället för att ersätta tidsbegränsade avtal och införa tillsvidareavtal vill vi att staden slutar upphandla enligt LOV. Vi befärar att tillsvidareavtal gör det ännu svårare att bli av med olämpliga utförare.

När alternativ pedagogik, behandling eller motsvarande behövs kan icke-offentliga aktörer utan kommersiella intressen få tillstånd att driva verksamhet. Det är kommunen som har helhetsansvaret som ska bestämma var skattefinansierad verksamhet ska bedrivas, för att den ska finnas där den bäst behövs och inte där den ger mest vinst. LOV och berörda avsnitt i skollagen och hälso- och sjukvårdslagen ska därför avskaffas.

Istället för att fortsätta konkurrensutsättningen bör staden se över storleken på våra boenden för äldre. Socialstyrelsens jämförelse av utförare av vård och omsorg visade nämligen att storleken på det särskilda boendet var viktigt. Äldre som bor på små enheter är mer nöjda än äldre på stora enheter. Chefer på små enheter har större möjligheter att utöva ett aktivt ledarskap, de känner de äldre och vet deras behov. Det innebär att cheferna hade större möjligheter att handleda sina anställda så att behoven tillgodosågs.

Stockholm den 13 november 2012

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Joakim Larsson

Ulrika Gunnarsson

ÄRENDET

Tillsvidareavtal med uppsägningsrätt föreslås införas för stadens valfrihetssystem avseende hemtjänst, ledsagning och avlösning, dagverksamhet, vård- och omsorgsboende, daglig verksamhet, LSS-boende, sysselsättning, boendestöd, stödboende och bostad med särskild service enligt SoL.

BEREDNING

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret och beretts i samarbete med äldreförvaltningen och socialförvaltningen.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 23 oktober 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Sedan 2009 upphandlar staden privata utförare till valfrihetssystem enligt LOV, Lag om valfrihetssystem. Valfrihetssystemen hemtjänst, ledsagning och avlösning, dagverksamhet, vård- och omsorgsboende, dagligverksamhet, LSS boende, sysselsättning, boendestöd, stödboende och bostad med särskild service enligt SoL har avtalstid om 1 år med möjlighet till förlängning ytterligare ett plus ett plus ett år, dvs. totalt fyra år – Lag om valfrihet, tillämning i Stockholms stads äldreomsorg (dnr 327-214/2009).

Det innebär att staden fortlöpande fr.o.m. hösten 2013 kommer ha flera ansökningar som ska handläggas på nytt varje handläggningsperiod – enbart under hösten 2013 innebär det över 100 ansökningar.

Detta är administrativt krävande, krångligt och ineffektivt både för staden och för utförarna. Stadens fokus bör vara förebyggande arbete och uppföljning för att utveckla och säkra kvaliteten.

Ärendets beredning

Ärendet har utarbetats i samarbete mellan äldreförvaltningen, socialförvaltningen, stadsledningskontorets enhet för upphandling och konkurrens och stadsledningskontorets juridiska avdelning.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Stadsledningskontoret föreslår att tillsvidareavtal med uppsägningsrätt ersätter nuvarande avtalsvillkor med tidsbegränsade avtal.

Tillsvidareavtal med uppsägningsrätt används redan idag av många kommuner. Fördelarna med tillsvidareavtal med uppsägningsrätt överväger. Förutom att fokus kan läggas på rätt saker så underlättas även ändringar och kompletteringar av villkor då de kan genomföras vid samma tidpunkt för alla utförare. Vid allvarliga brister har staden

rätt att häva avtal och har också gjort det med ett antal utförare. Uppsägningstiden bör anpassas i förfrågningsunderlaget utifrån respektive valfrihetssystem.